

Waarom een klassenraad kwetsbaar moet zijn

DOOR ANN SMEDTS

Ann Smedts is leerkracht in het secundair onderwijs. Daarnaast zit ze in de eindfase van haar Masteropleiding Gender en Diversiteit aan de UGent. Eerlijk onderwijs en oog voor diversiteit zijn volgens haar twee belangrijke pijlers voor goed onderwijs.

N

Na 20 jaar onderwijs en een honderdtal klassenraden kan ik er niet langer omheen: witte, hoger opgeleide ouders gaan vaker in tegen een B- of C-attest van hun

zoon of dochter. Witte, hoger opgeleide ouders vinden makkelijker hun weg in schoolreglementen, klachtenprocedures en beroepscommissies. En wij, leerkrachten, weten dat ook. Maar doen we er ook iets mee ten aanzien van de kwetsbare ouders die niet ingaan tegen de beslissing van de klassenraad?

Mijn vertrekpunt is wel degelijk dat een klassenraad in alle eer en geweten het beste voorheeft met alle leerlingen. Is een klassenraad echter onfeilbaar?

Absoluut niet! Tussen de duizenden attesten die ik de afgelopen 20 jaar mee heb ondertekend, zitten er ongetwijfeld een aantal die ik nu helemaal anders zou beoordelen. In 2018 bracht de Diversiteitsbarometer van Unia ook in kaart dat leerlingen met een lage sociaaleconomische status sneller naar minder ambitieuze studierichtingen worden doorverwezen, die hun onderwijskansen en -mogelijkheden limiteren. Dat moet en kan dus zeker anders.

B- en C-attesten zijn ingrijpend voor elk kind, onafhankelijk van sociale klasse of etnische afkomst. Dat beseffen wij maar al te goed tijdens de klassenraad. Maar wanneer ik op een klassenraad uitspraken hoor als: 'Dit kan een potentiële klacht worden', dan is dit steevast gelinkt aan een witte leerling waarvan de ouders onderwezen en taalvaardig genoeg zijn om de klachtenprocedure op te starten en niet onder de indruk zijn van directies en scholengroepen. Het gaat immers om het belang van hun kind. Dat zoon- of dochterlief misschien vijf jaartekorten bij elkaar heeft gesproken, is van geen tel. Het betoog van leerkrachten toegevoegd aan het B- of C-attest is voor deze ouders onbelangrijk en kan en zal alleen tegen de leerkrachten gebruikt worden. Dat is ook de reden waarom leerkrachten en scholen zich zo indekken bij elk B- en C-attest dat ze uitreiken. Ze zijn zich bewust dat elke letter zal bestudeerd worden op fouten.

Ook al handelen klassenraden in eer en geweten, wikken en wegen ze hun betoog bij B- en C-attesten, toch worden er elk jaar in scholen klachten ingediend en procedures en beroepscommissies opgestart om het attest aan te vechten. Ik kan daar in de plaats van deze ouders wel inkomen. Dat je als ouder wil vechten voor je kind is immers begrijpelijk. Het systeem is er, dus kunnen ze er gebruik van maken als ze dat nodig achten. Maar dat ze dat ook doen wanneer zoon- of dochterlief vijf jaartekorten heeft behaald, daar frons ik mijn wenkbrauwen bij.

Dit is geen pleidooi voor een wildgroei aan klachten en procedures tegen beslissingen van de klassenraad. Ik pleit er wel voor dat dit een gekende optie is voor elke ouder. Beeld je maar eens in dat je een ouder bent die niet taalvaardig genoeg is of niet sterk genoeg in zijn of haar schoenen staat. Dat je niet weet dat je binnen de drie dagen een gesprek moet aanvragen met de directie. Dat je niet op de hoogte bent van het feit dat die directie de klassenraad terug bij elkaar kan roepen en dat, indien je dan nog niet tevreden bent, je er een beroepscommissie kan bijhalen. Dat deze commissie - die zowel uit interne als externe personen bestaat - rapporten doorspilt, leerlingvolgsystemen uitpluist en luistert naar jouw verhaal als ouder.

Na zo'n beroepscommissie wordt er dan bijvoorbeeld beslist om een C-attest van een leerling met vijf jaartekorten om te zetten in een A-attest. Dat is problematisch. Niet voor de leerling uiteraard, want hij of zij mag overgaan naar het volgende jaar zonder restricties. Proficiat daarvoor. Het problematische zit bij het kind uit dezelfde klas dat één jaartekort heeft voor wiskunde en een B-attest krijgt met het advies om een richting te volgen met minder wiskunde. Jammer voor hem dat zijn ouders geen gebruik maken van het systeem om in te gaan tegen het advies van de klassenraad. Misschien kenden ze de procedure niet? Misschien gingen ze ervan uit dat de leerkrachten wel gelijk zouden hebben? Of misschien was de spreekwoordelijke drempel gewoon te hoog? Of ze zullen wel minder betrokken zijn? Deze laatste conclusie wordt spijtig genoeg al snel getrokken wanneer het gaat over leerlingen en ouders met een lage sociaaleconomische status.

Deze ouders zijn niet minder betrokken, maar vermijden de school of gesprekken met leerkrachten uit schaamte of omdat ze niet taalvaardig genoeg te zijn. De vooroordelen over onbetrokkenheid maken dat voor hen de drempel torenhoog wordt. Bovendien telt het GOK-statuut (gelijke onderwijskansen) alleen voor de leerling, niet voor de ouders: GOK voorziet geen extra maatregelen of hulp voor ouders. Dat is erg ironisch, aangezien een van de voorwaarden om een GOK-statuut te krijgen het diploma van de moeder is en de thuistaal.

We hebben als scholen de mond vol van diversiteit en gelijke kansen voor elk kind. Bovendien hangt er zelfs financiële steun vast aan het aantal GOK-leerlingen. Onze verantwoordelijkheid als school mag - net in het kader van gelijke kansen - niet stoppen bij het uitreiken van de attesten.

Dit vraagt lef en kritische zelfreflectie van een leerkracht en het schoolteam. Het gaat immers niet alleen meer over welke beslissing we hebben genomen, maar ook of deze nog rechtvaardig is in het licht van andere beslissingen. Wat we nodig hebben, is een spreekwoordelijke alarmbel die ons er attent op maakt wanneer gelijke onderwijskansen in het gedrang komen. Een alarmbel die ook toelaat om, indien gerechtvaardigd, soms beslissingen terug te draaien zonder dat de ouders een procedure opgestart hebben. Dit enkel omdat het eerlijker is naar het kind toe.

Een GOK-leerling mag niet alleen gezien worden als een naam op een lijst, maar moet ook gehoord worden. Om zijn ouders hetzelfde recht op 'klagen' te geven als witte, hoogopgeleide ouders, moeten wij als leerkrachten - wanneer nodig - dan even hun stem overnemen. ☺

Onze verantwoordelijkheid als school mag, net in het kader van gelijke kansen, niet stoppen bij het uitreiken van de attesten.